

2. Eesti elukestva õppe strateegia 2014–2020. URL: https://www.haridusfoorum.ee/images/haridusstrateegia/Eesti_elukestva_oppe_strateegia_loplik.pdf (дата звернення: 20.02.2025).
3. Estonia Education Strategy 2021–2035. URL: https://planipolis.iiep.unesco.org/sites/default/files/ressources/estonia_education_strategy_2021-2023.pdf (дата звернення: 20.02.2025).
4. Digiühiskonna arengukava 2030. URL: <https://www.mkm.ee/digiriik-ja-uhenduvus/digiuhiskonna-arengukava-2030> (дата звернення: 20.02.2025).
5. Digital 2024: Global Overview Report. DataReportal, 2024. URL: <https://datareportal.com/reports/digital-2024-global-overview-report> (дата звернення: 20.02.2025).
6. ELIIS – eKindergarten. URL: <https://eliis.eu/auth/login> (дата звернення: 20.02.2025).
7. eKool – Digital School Platform. URL: <https://www.ekool.eu/en/home> (дата звернення: 20.02.2025).
8. Stuudium – e-School Environment. URL: <https://stuudium.com/en/> (дата звернення: 20.02.2025).
9. E-schoolbag. Estonian Education Portal. URL: <https://haridusportaal.edu.ee/en/articles/e-school-bag> (дата звернення: 20.02.2025).

Лещенко М.П.

Інститут цифровізації освіти НАПН України

ВПЛИВ ТА РОЛЬ ЦИФРОВОЇ ГУМАНІСТИЧНОЇ ПЕДАГОГІКИ У РОЗБУДОВІ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗЗСО

Розбудова цифрового інформаційно-освітнього середовища сьогодні є важливим питанням, яке потребує різностороннього огляду можливостей у системі освіти і вивчення підходів до його створення та використання. Одним з важливих напрямів сучасної освіти слід вважати цифрову гуманістичну педагогіку, яка інтегрує в собі принципи гуманістичної педагогіки з методами та інструментами цифрової гуманістики.

Серед найбільш відомих міжнародних організацій та подій, що поширюють цифрову гуманістику є Digital Humanities (DH) — щорічна міжнародна конференція ADHO. Організаціями, що входять до складу ADHO, є Австралазійська асоціація цифрових гуманітарних наук (aaDH), Асоціація комп'ютерів і гуманітарних наук (ACH), Канадське товариство цифрових гуманітарних наук / Société canadienne des humanités numériques (CSDH/SCHN), centerNet, Альянс цифрових гуманітарних наук для досліджень і викладання інновацій (DHARTI), Асоціація цифрових гуманітарних наук Південної Африки (DHASA), Digital Humanities im deutschsprachigen Raum (DHd), Європейська асоціація цифрових гуманітарних наук (EADH), Humanistica, l'association francophone des humanités numériques (Humanistica), Японська асоціація цифрових гуманітарних наук (JADH), Корейська асоціація цифрових гуманітарних наук / (KADH), Red de Humanidades Digitales (RedHD) і Тайванська асоціація цифрових гуманітарних наук (TADH) [1,4].

Метою цифрової гуманістичної педагогіки є створення умов для гармонійного розвитку особистості в умовах цифрового суспільства, враховуючи етичні, культурні та соціальні аспекти використання цифрових технологій в освітньому процесі. Цифрова гуманістична педагогіка поєднує принципи гуманістичної освіти із сучасними цифровими технологіями, акцентуючи увагу на розвитку особистості, критичному мисленні та етичному використанні технологій. Розглянемо основні характеристики цієї гуманістичної педагогіки детальніше. Ще у 2021 році у Інституті цифровізації освіти НАПН України була затверджена освітня програма «Цифрова гуманістична педагогіка» для здобувачів вищої освіти, ступінь «Доктор філософії» у галузі педагогічних наук, що викладається вже шість років поспіль та

служує інструментом формування знань аспірантів про теоретико-методологічні засади цифрової гуманістичної педагогіки відкритої науки (автори М.П.Лещенко, В.В.Коваленко) [2,3].

Перш за все варто виділити *гуманістичний підхід до навчання*. Оскільки у центрі цифрової гуманістичної педагогіки знаходиться учень як особистість, то освітній процес спрямований на розвиток творчих здібностей, самореалізацію, формування цінностей та інтересів. Для прикладу можна запропонувати учням під час вивчення літератури створювати мультимедійні проєкти, у яких вони аналізують твори через власний досвід, використовуючи інструменти для візуалізації (наприклад, створення віртуальних виставок про життя і творчість письменника). Учень також може створити інтерактивний блог, у якому висловлює власні думки про твір, додаючи відео, аудіоматеріали та ілюстрації, інтегруючи власну креативність у процес навчання.

Важливу роль у формуванні середовища для навчання у ЗЗСО відіграє *інтеграція цифрових технологій*. Цифрові засоби використовуються для підвищення ефективності, інтерактивності та доступності навчального процесу. Учні можуть застосовувати цифрові інструменти для дослідження, аналізу та створення освітнього контенту [2]. Таким прикладом є використання платформ, таких як Google Workspace, для організації спільної роботи над проєктами. Учні разом створюють презентації, обговорюють тексти у спільних документах, виконують тести онлайн. Наприклад, урок історії може включати роботу з інтерактивними картами, наприклад, за допомогою сервісу Google Earth, для вивчення історичних подій у географічному контексті.

Особливу роль у розбудові цифрового освітнього середовища слід відвести *формуванню критичного мислення учнів*. Адже використання цифрових технологій учнями під час навчання має бути також спрямоване на вміння аналізувати інформацію, оцінювати її достовірність, розпізнавати маніпуляції та фейки, а також працювати з великими обсягами даних. Це особливо важливо у сучасному інформаційному суспільстві. Наприклад, на уроці медіаграмотності учні аналізують новини з різних джерел, використовуючи спеціальні онлайн-інструменти, такі як FactCheck або Snopes, для перевірки фактів. Уроки літератури можуть включати порівняння різних інтерпретацій тексту (наприклад, аналіз кіноадаптацій одного роману) з метою розуміння, як контекст впливає на сприйняття твору.

Важливо також при створенні середовища для навчання врахувати інклюзивність, адже цифрові технології дозволяють створювати освітні матеріали, доступні для учнів із різними освітніми потребами, включаючи дітей з інвалідністю. Зокрема, використання додатків, таких як Microsoft Immersive Reader, можна використати для допомоги учням із дислексією: текст можна перетворити на аудіо, виділити важливі слова або надати переклад. А, наприклад, для дітей із порушеннями слуху можна використовувати відеоуроки з субтитрами або інтерактивні завдання у форматі картинок та текстів.

Етичний аспект використання цифрових технологій є також важливим для роботи з інформацією. Цифрова гуманістична педагогіка звертає увагу на етичні аспекти роботи з інформацією. Учні навчають використовувати технології відповідально, дотримуватись авторських прав, захищати персональні дані та уникати кібербулінгу. Так, наприклад, уроки з етики цифрового спілкування можна присвятити навчанню учнів писати електронні листи, коментувати в соціальних мережах із дотриманням ввічливості та конструктивності. Проведення дискусій на тему захисту даних є цікавими для них, де учні обговорюють, які дані можна публікувати в інтернеті, а які краще тримати приватними, з використанням прикладів реальних кіберзагроз.

Цифрова гуманістична педагогіка сприяє *розвитку творчих здібностей* учнів, допомагаючи їм розкрити свій потенціал через створення проєктів, інтерактивного контенту та дослідницьких робіт. Створення учнями подкастів із власним аналізом літературних творів або історичних подій, де вони працюють над сценарієм, записом і монтажем сприяє розвитку творчих здібностей учнів, а проведення віртуальних виставок дає змогу учням презентувати свої мистецькі роботи у цифровій формі (наприклад, фотографії, ілюстрації,

графічний дизайн). Цифрові інструменти повинні бути зручними у використанні, доступними для всіх учасників освітнього процесу та сприяти організації навчання. Використання освітніх платформ, таких як Classroom, Moodle або Edmodo, для організації навчального процесу, де учні можуть отримати доступ до матеріалів, виконувати завдання та спілкуватися з учителями є доступними та можуть бути використані для проведення уроків з учнями з різних предметів незалежно від їхнього місця перебування. Введення окремих курсів із цифрових технологій, наприклад, основ програмування, роботи з даними чи створення мультимедіа, організація майстер-класів для вчителів із використання нових освітніх платформ або інструментів для дистанційного навчання сприяють співпраці та здійсненню спільних проєктів.

Висновки. Цифрова гуманістична педагогіка спрямована на формування у учнів і вчителів навичок роботи з сучасними цифровими інструментами, які постійно змінюються. Основні характеристики цифрової гуманістичної педагогіки спрямовані на інтеграцію технологій у навчальний процес із максимальним урахуванням гуманістичних цінностей. Вона забезпечує не лише технічний розвиток учнів, а й формує їхню особистість, розвиває творчість, критичне мислення та відповідальне ставлення до цифрового світу. Цифрові технології сприяють організації колективного навчання, розвитку комунікативних навичок і співпраці між учнями.

Список використаних джерел:

1. The Alliance of Digital Humanities Organizations (ADHO) Режим доступу: <http://adho.org/>
2. Гриценчук О.О., Овчарук О.В. Цифрові інструменти для створення та підтримки середовища освіти для демократичного громадянства у європейських країнах. Комп'ютер в школі та сім'ї. 2020. № 2. С. 52–56. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/723125/>
3. В.Биков, М.Лещенко, М.Тимчук. Цифрова гуманістична педагогіка. Посібник. 2027. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/710669/1>
4. Силабус навчальної дисципліни «Цифрова гуманістична педагогіка». URL : <https://drive.google.com/file/d/1VY9IbnKw9q92Wa5jEob8pRuhmL7vV2Re/view>
5. Brett D. Digital Humanities Pedagogy: Practices, Principles and Politics. Hirsch (ed). Cambridge: Open Book Publishers, 2012. - 426 pp. Режим доступу: <http://www.digitalhumanities.org/dhq/vol/8/2/000177/000177.html>

Малицька І.Д.

Інститут цифровізації освіти НАПН України

ДО ПРОБЛЕМИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ШКІЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА: НА ПРИКЛАДІ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

Цифрові технології у британських школах використовуються для управління та адміністрування, підтримки викладання та навчання, а також для забезпечення фізичного та психологічного благополуччя учнів через онлайн-ресурси для комунікації. Велика Британія активно працює над цифровізацією шкільного освітнього середовища, залучаючи професійні асоціації та розробляючи інструменти для самооцінки та вдосконалення використання цифрових технологій у навчальному процесі. Так, Naace (National Association of Advisers For Computers in Education - Національна асоціація освітніх технологій Великої Британії, організація, що проводить моніторинг стану цифровізації шкіл, розроблюючи відповідні інструменти, тим самим підтримуючи школи і допомагаючи їм створювати, впроваджувати і вдосконалювати ефективну цифрову інфраструктуру. Члени NAACE та партнери-спонсори працюють як у державному, так і в приватному секторах. Вони представляють широкий спектр професій у сфері освіти, включаючи вчителів, керівників шкіл, консультантів,